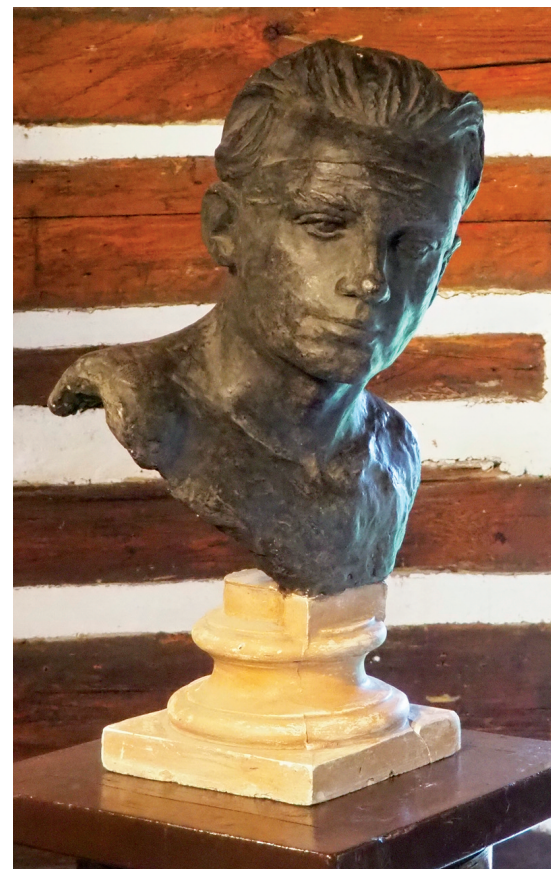

Praha stověžatá
bronz, 36x20 cm

Bratr Jaroslav
patinovaná sádra, 56x36 cm
(ze současné expozice
na Šolcově statku)

**Příběh této výstavy aneb Život
bývá jak z červené knihovny**

Příběh této výstavy se začal symbolicky odvíjet před zhruba padesáti lety. Vypráví o tom černobílá fotografie v albech dvou žen, Sylvu Samšiňákové Benešové, manželky majitele Šolcova statku Jana Samšiňáka, a Věry Urbanové, manželky akademického sochaře Františka Urbana. Na těchto fotografiích vidíme mladého sochaře, paní Sylvu jako děvče a také její maminku, už zmíněnou keramičku Hanu Benešovou. František a Hana k sobě tenkrát měli blízko. Byli důvěrní přátelé. Jezdili spolu na dovolené a na výlety. Řešili spolu otázky tvorby. Sylva dodnes na Františka vzpomíná jako na vždy veselého chlapíka, se kterým bylo prima. Pokaždé se ale jen na krátko zjevil a pak zase zmizel. Jednalo se totiž právě o roky, kdy se František in-

tenzivně věnoval svému milovanému bratru Jaroslavovi, o kterého se, navzdory jeho těžké schizofrenii, snažili s maminkou starat doma. A to v době, kdy více méně neexistovaly žádné sociální služby, muselo být velmi těžké. Ze vztahu s Hanou se vyvinulo opravdové přátelství na celý život. Když se pak František oženil s Věrou, byla Hana jedním z prvních lidí, komu ji šel představit. Pak se obě ženy jeho života potkávaly na vernisážích Haniných výstav a padly si do oka. To bylo v posledních letech minulého století.

Poslední kapitola našeho příběhu se začala odvíjet teprve před pár lety v Sobotce. A v Úvalech je třeba dodat. Je to příběh jak z červené knihovny. V Úvalech zpívala vnučka Věry z prvního manželství Karolína Žmolíková, dnes Cingrošová, která Františka brala a bere jako dědečka. Vystupovala tam na pozvání svého kolegy z konzervatoře Martina Vydry, a právě jeho maminka jí a jejím rodičům představila Haninu dceru, svou příbuznou, profesí lékařku, anestezioložku, srdcem ovšem po mamince i keramičku, Sylvu. Slovo dalo slovo a došly i na Františka. A kudy vede cesty z Úval do Sobotky? Tam se odehrálo jiné setkání. Karolínin otec, moderátor, redaktor a publicista Václav Žmolík, který s rodinou chalupaří za kopcem, v Hubojedech, sem přijel natáčet na Šolcův statek, kde poznal jeho majitele a galeristu Jana Samšiňáka. Aby se oba příběhy spojily, stačilo málo: Sylva byla partnerkou Jana a posléze se stala jeho manželkou. Kruhy se propojily a k nápadu uspořádat výstavu soch Františka Urbana už byl jen onen příslovečný krůček.

(Václav Žmolík)

První strana: Cyklista - plast, 39x42 cm

Šolcův statek v Sobotce - Galerie Karla Samšiňáka

... měl rád sport a památky ...
FRANTIŠEK URBAN

Ak. soch. František Urban byl sochař a restaurátor. Architektonické památky se stopami jeho práce v ulicích Prahy fotografoval Václav Žmolík.

10. května - 30. června 2021
22. srpna - 31. října 2021

Výše uvedené termíny závisí na aktuální epidemiologické situaci. Sledujte prosím web:
www.solcuvstatek.cz

Akademický sochař František Urban

15. dubna 1927 v Bratislavě

11. března 2003 v Praze

Vysoká škola uměleckoprůmyslová Praha (VŠUP)

Ak. soch. František Urban se narodil 15. dubna 1927 v Bratislavě. Rodiče byli Češi, ale jeho otec Jaroslav Urban v hlavním městě Země Slovenské působil jako úředník ministerstva drah. Maminka byla v domácnosti a pečovala nejen o Františka, ale i o staršího bratra, který se jmenoval po tatínkovi Jaroslav.

V roce 1939 po vzniku Slovenského státu museli Urbanovi, podobně jako další české rodiny, Bratislavu opustit. Přestěhovali se do Prahy, kde si koupili vilu v Krči. Malý František měl od dětství výtvarný talent, a tak se rozhodl studovat nejprve na Střední průmyslové škole keramické v Bechyni a po válce na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, kde byl přijat na obor užité plastiky. Jeho profesory hlavního oboru tam byli sochaři Bedřich Stefan a později Jan Kavan. Vedli ho i historik umění Jaromír Pečírka, malíř Stanislav Ulman, keramici Karel Hinais a František Klunga anebo architekt Otakar Novotný. Mezi jeho spolužáky byli Olbram Zoubek anebo Arnošt Košík. Čilé kontakty udržovali studenti ze VŠUP i s kolegy na Akademii výtvarných umění, kde studoval z vrstevníků třeba Miroslav Pangrác. Větší část Františkových studií na VŠUP ovšem poznamenala doba po komunistickém puči v únoru 1948, kdy se moci chopili komunisté. Projevilo se to v zaměření výuky na škole, kde se upřednostňovala oslava komunistické strany a jejího učení, budovatelská témata a zachycení úsilí pracujících. To zásadně poznamenalo směřování a tvorbu mladého sochaře. Byl svým smýšlením díky rodinné výchově rozený demokrat a zásadový člověk. Nikdy ani nepomyslel na vstup do Komunistické strany Československa. Ovšem průkaz člena této vládnoucí strany byl nutnou „propustkou“ ke skutečné sochařské práci. Byla to doba, kdy jediné sochy ve veřejném prostoru byly znázorněním komunistických vůdců, rudoarmějců, dělníků a rolníků. Mladý absolvent VŠUP tak jako nestraník neměl šanci na získání větších zakázek, které by ho uživily. Proto nastoupil v 50. letech jako učitel výtvarné výchovy a českého jazyka na SVVŠ (tehdejší název pro gymnázia) nedaleko svého bydliště v Praze-Krči. Tenkrát jeho život zle poznamenala i nelehká situace v rodině. Jeho starší bratr Jaroslav během studií medicíny onemocněl schizofrenií a František se o něho dlouhé roky společně s maminkou staral. I vzhledem k tomu se neúčastnil dobových výtvarnických aktivit, a jeho jméno tudíž nenajdeme v seznamu tehdejších skupin výtvarníků, jako byla Skupina 66 anebo R64. Mimo práci a péči o bratra se ovšem i v těchto letech věnoval volné tvorbě. A hledal si témata, která by přece jen mohla uspět. Vzhledem k tomu, že měl blízko ke sportu, v mládí hrál fotbal, po celý život plaval a byl vynikající šachista, lákala ho témata sportovní. Proto mezi jeho drob-

Rožmberk
keramika, 26x16 cm

Praha, Staroměstská mostecká věž
keramika, 17x12 cm

Praha, Týnský chrám
keramika, 17x12 cm

Horník
patinovaná sádra, 73x45 cm

nými plastikami najdeme elegantního cyklistu, ladnou dívku chystající se ke skoku do vody anebo odpočívající plavkyně, na kterých přímo vidíme, jak si po vynoření z bazénu užívají sluneční paprsky.

Na VŠUP studoval František Urban restaurátorské techniky, a právě tato činnost se později stala jeho hlavní prací. Když se politická situace začala v 60. letech uvolňovat, rozhodl se věnovat restaurátorství, a to často ve spolupráci se svými kamarády a kolegy Miloslavem Šonkou a Jiřím Laštovičkou. Tato činnost, přece jen blízká sochařině, se pak stala dominantní aktivitou Františka Urbana na několik dalších desítek let.

Výsledky restaurátorské práce Františka Urbana můžeme i dnes obdivovat v ulicích Prahy. Podílel se na opravách Anežského kláštera, Stavovského divadla, Martinického paláce, historické budovy Akademie věd ČR, kostela svatého Ignáce z Loyoly na Karlově náměstí, kostela Panny Marie a svatého Karla Velikého na Karlově anebo Písecké brány. Vedle toho restauroval sochařské a kamenické prvky na řadě činžovních domů a dalších objektů.

Právě restaurátorství vneslo do volné tvorby Františka Urbana druhou tematickou linku. Maminky a zájem o historii ho inspirovaly k celé řadě drobných sochařských děl. Nejtypičtějším příkladem je jeho bronzová historická Praha, ztvárněná ve tvaru koule, možná je to planeta Praha, či slunce, na jehož povrchu, co by paprsky, poznáváme katedrálu svatého Víta a další pražské architektonické ikony. Dalším výsledkem jeho symbolického zachycení architektonických památek je keramická mříž. Ta rovněž reflektuje nejznámější pražské panorama s věžemi katedrál. Příkladem této inspirace jsou dále i keramické variace na domovní znamení a erby měst, které současně, jistě ve vzájemné interakci, tvořil jak on, tak jeho přítelkyně, keramička Hana Benešová. Právě intenzivní přátelský vztah s výtvarnicí, která se stala jednou z předních a nepřehlédnutelných osobností české keramiky, v 60. a 70. letech výrazně ovlivňoval i tvorbu Františka Urbana. O tom, že volná tvorba pro něho měla velký význam, tvůrčí i existenciální,

svědčí skutečnost, že vždy si držel ateliér, ve kterém mohl tvořit a který byl i jeho útočištěm, když potřeboval být sám.

Péče o bratra, a později o matku zaměstnávala Františka Urbana natolik, že dlouho zůstal svobodný. Oženil se až v roce svých šedesátin, poté co prodal rodinnou vilu v Krči, spojenou nejen s pěknými vzpomínkami, ale i s jeho celoživotním údělem „ošetřovatele“. Přestěhoval se pak do místa pro milovníka staré Prahy zaslíbeného, do Mostecké ulice na Malé Straně. Sem přivedl i svou manželku, paní Věru, rozenou Srbkovou.

V posledních letech svého života František Urban restaurátorské aktivity omezil vzhledem k věku a k problémům se srdcem. Jeho poslední práce byly symbolicky na katedrále svatého Víta v Praze, kde opravoval kamenické prvky na novogotických věžích. Bez práce ale nemohl být, a tak až do smrti učil na střední odborné škole uměleckořemeslné v Praze. Zemřel nečekaně 11. března 2003. Odešel předčasně, uprostřed mnoha plánů ...

Václav Žmolík

Plavkyně
sádra, 40x18 cm

Odpočívající plavkyně I.
keramika, 34x20 cm

Odpočívající plavkyně II.
keramika, 34x20 cm

Odpočívající plavkyně III.
sádrový model, 37x23 cm

Foto Jan Samšíňák